עקיבא פיינשטיין וימין סויסה

עֲקִיבָא פֵינְשְׁטַיְן יָשַׁב שֹׁלֹשׁ שָׁנִים בְּכֶלֶא דַּמֶּשֶׂק. אֲסִיר הַהַעְפָּלָה • בַּאֲשֶׁר חָזַר, לֹא בִּקֵּשׁ שִׁכּוּן אוֹ דַּרְגָּה, בְּעֹצֶם לֹא בִּקֵּשׁ דָּבָר מִן הַמֶּמְשָׁלָה • שִׁכְרוֹ הָיָה, חֲמִשָּׁה, שִׁשָּׁה אֲלָפִים הַיְּהוּדִים, אֲשֶׁר כְּמִעַט כְּמוֹ רַגְלָיו אוֹתָם הֶעֱלָה • וְהֵם יְהוּדֵי בֵּירוּת וְדַמֶּשֶׂק וְחַלֶּב וּטְרִפּוֹלִי וְחֲמַת • וְאַחֲרִים מִשּׁוּרְקִיָּה וְעִירַאק, וְאַף מֵאֶפְּגָנִיסְטָן הִגִּיעוּ מָתַי מְעַט • וְלֹא פַּעַם הוּא נֶעֱצַר וְלֹא פַּעַם נֶאֱסַר וּפִלֵּס דַּרְכּוֹ בְּשֹׁחַד אֶל הַחוּץ • וְתָמִיד חָזַר אֶל סְמִטּוֹת הַגֶּטוֹ וְאֶל שְׁבִילֵי הָהָרִים, וּכְמוֹ תָּמִיד מָסוֹר וְחָרוּץ • וְכַאֲשֶׁר עָמַד מוּל הַמַּעְפִּילִים, בְּאֵיזֶה שֶׁהוּא תַּלְמוּד־תּוֹרָה בְּעִיר מוֹרֶחֶת חֲשׁוּכָה • הוּא לֹא שָׁאַל, כַּמּוּבָן, לְמוֹצָאָם הָעֲדָתִי, וְלֹא עָשָׂה סֶלֶקְצִיּוֹת בְּתוֹךְ הַמִּשְׁפָּחָה • זְקֵנִים וְתִינוֹקוֹת הָלְכוּ יַחַד, שְׁיָרֵי שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל הָלְכָה • וַעֲקִיבָא פֵינְשְׁטַיְן הִדּוּחֲוֵי וְהַמּוּשָׁוֵי. עֲקִיבָא פֵינְשְׁטַיְן, זִכְרוֹ לִבְרָכָה ••

וּבְדֶרֶךְ הַמִּפְלָאָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר עָשָׂה בְּעַקְשָׁנוּת כָּל הַלֵּילוֹת • יָרוּ עָלָיו וַ'בְּדָרִמִים לְבָנוֹנִיִּים וְחֵיל הַסֵּפֶר הַבְּרִיטִי וְכַפְּרִיִּים תְּבִעוּ כֹּפֶר בַּסְּכִינִים וּבְמַקְלוֹת • וְהוּא יָדַע מַבְרִיחִים וְסוֹכְנִים וּמִתְחַזִּים, וְנֶחֱלַץ בְּנִסִּים וַעֲלִילוֹת • וְכַאֲשֶׁר חָזַר, כָּאָמוּר, מִבֵּית הַכֶּלֶא הַהוּא, הַנּוֹרָא וְהַקָּשֶׁה • הוּא לֹא שָׁב כְּמְבַקֵּשׁ תְּמוּרָה, הוּא לֹא בָּא אֵלֵינוּ כְּנוֹשֶׁה • הוּא בָּא אֶל קְרִינַת הַגֶּנֶב, אֶל דֶּגֶל הַפִּילָה, אֶל מִשְׁטַר הַנְּקִדּוֹת • אֶל מְנוֹת הָעוֹף וְהַשּׁוּקוֹלָד שֶׁחִלְּקוּ בְּהִקְצָבָה רַק לְיְלָדִים וְלִיוֹלְדוֹת • אֶל אֶרֶץ שֶׁקָּמָה מִן הַכְּבֵדָה בְּמִלְחֲמוֹתֶיהָ, אֶל אֶרֶץ רְעֵבָה וַעֲנִיָּה • וְאֶל עַם שֶׁהָיָה מוּכָן לְשַׂאת בְּכָל מַחְסוֹר – לְמַעַן הֲעָלִיָּה ••

וְהַצִּיּוֹנוּת הָיְתָה אָז בְּשִׂיא פְּרִיחָתָהּ. וְהַצִּיּוֹנוּת אֶת כָּל הַמִּתְנַכְּלִים לָהּ אָז הִכִּיסָה • וְהַצִּיּוֹנוּת הָיְתָה עֲקִיבָא פֵינְשְׁטַיְן. לְמַד מַשֶּׁהוּ מִמֶּנּוּ – יְמִין סוּיסָה ••

חיים חפר, ידיעות אחרונות, 15.12.89 — מקאמה, הצדעה לעקיבא פיינשטיין

סוריה:

מחסור, תורים, רשבים וקנאים

תורים ללחם, הפסקות חשמל והברחות מלבנון – המצב הכלכלי עלול לאיים על משטרו של אסד – האם באמת ניתן להפנות כסף מהביטחון לצרכי פיתוח?

איתמר לוין

כשעה 2 לפנות בוקר הוא כבר ניצב כפתח המאפיה, בתקווה שעם פתיחתה יהי כל להשיג כיכר לחם. משכורתו החודשית היא 1,500 לירות – אך כשר תרגולת עליו לשלם 100 לירות, ואילו קיש כשר מקר יעלה לו 200 לירות. ככל ששנת היומנה הוא טוכל מוטשקות תשמל תכר פות, וגם אוסקת הסים כביתו אינה סדי רה. אלו הם חיין של אזרח סורי סטוצע.

כל הסכל הזה הוצדק בשנים האחרונות בשטח של "האיזון האסטרטגי" – שאיפתו של הנשיא תאמן אל־אסד להגיע לנצב בו תוכל סוריה לנצח כמלחמה נגד ישראל. הנשפת מטרה זו חייבה את סוריה לרכוש כמויות עצומות של נשק וציוד מבריתי המועצות, וכל זאת – באשראי לטווח ארוך, משום שסוריה פשוט אינה מסוגלת לשלם במזומן, אבל כמת החלום מתמגנ. לבריה"מ קשיים כלכליים כבירים משלה, והנשיא מיכאיל גורבצ'וב הבהיר לאסד: מעכשיו יש לשלם במזומן ומיד. פרס לכך, בריה"מ אינה מעוניינת כיום בהגברת המתיחות בפקום כלשהו בעולם, ובקשות הרכש של סוריה כבר אינן נענות באופן אוטומטי.

האורח הסורי מכל בשקם כאשר הצינו כפניו מסרב, אבל סבלנותו עלולה לפקע כאשר יסתבר לו שהיעד נעלם והקשיים נותרו. יתכן, שעל רקע זה יש לראות את נכונותו המסויימת של אסד להצטרף (בתנ־אי שלום לאמצעי השלום.

יצוא אנשים מיי־באת נפש

המלכלה הסורית נראית, ממבט מן הצד, כאוקיי של פרדוקסים. בסוריה יש אינפנ־ליה שנתית של כ־50%, אבל גם אבטלה של 20%־15 (אין נתונים מדויקים). אור־רים נרחבים במדינה מכוסים בשדות חיטה ושעורה וכבל זאת עליה לייבא 1.7 מיליון טון דגנים בשנה. בצפון סוריה מפיקים כ־15 מיליון טון נפט בשנה ומייצאים את רד־בו, אך מייבאים כמות זהה כמעט של נפט (בשל הבדלים באיכות).

הכנייה הבסיסית – כמו ברוב המדינות המתפתחות – היא ריבוי מבני מהיר. בת־חום זה נמצאת סוריה במקום רע בצמרת – כ־3.5% לשנה (לעומת 3% בסצרים ו־1.8% בישראל). כלכלת המדינה אינה מסוגלת, מזה שנים, להשיג את קצב הגי־דול באוכלוסיה. בתחום זה המצב פשוט קטסטרופלי: בשנת 1987 ירד התל"ג לנ־פש ב־12.2% בהשוואה לשנת 1986. בש־נים 1981־1987 ירדה רמת החיים של האזרח הסורי בכ־25%.

סוריה – נתוניסוד

שטח: 185,180 קמ"ר.
אוכלוסיה: 12.3 מיליון נפש.
ריבוי מבני: 3.5% לשנה.
יחידי קרוא וכתוב: 50% (1983).
נרעון במאזן התשלומים: 530 מיליון דולר (1986).
תל"ג לנפש: 2,500 דולר (1987).
הוצאות לביטחון: 3.35 מיליארד דולר (1987).
אינפלציה: 47% לשנה (1987).
שער חליפין רשמי: 1 דולר־11.25 לירות סוריות.
שער חליפין בשוק השחור: 1 דולר־40 לירות סוריות.

בגיבוי לכך, עלתה באופן חד ההוצאה לצרכי ביטחון – 31% מן התקציב בשנים 1986 ו־1987. מאז ירד השיעור לכ־25%, אבל זהו עדיין הנתח הגבוה ביותר בהוצ־אות המשלה. הצבא הסורי הוגדל במידה ניכרת והצטייד במשק התחנות המוב־ילות. הקצינים הבחילים הסתבים בלבנון גילו מהר מאוד שניתן להתעשר בקלות מהברחות. בלבנון – עד כמה שהדבר יי־שמע מוזר – ניתן להשיג כמעט הכל, כמו־ריה כמעט ולא ניתן להשיג דבר. הבשטר הבלים עין מן ההברחות, בין השאר משום שאחיו הסורר של הנשיא, רפעת אל־אסד, היה מגדולי המברחים.

סוריה סובלת מגרעון מתמיד בחקציב ובמאזן התשלומים: כאשר הכרח ראש הס־משלה בפברואר השנה על עודף במאזן המסחרי, פרצו צירי הפלגנס בצחוק רר־עם. בשנים הטובות של מחירי נפט גבר הים, אוזנה סוריה את הקציבה בעזרת המיכתן של כמה מדינות הנפט (בעיקר ערב הסעודית) ומסכוכורותיהם המסגנות של מורים שעבדו במדינות אלו. כל אלו חלפו עם השפל במחירי הנפט.

האם שלום הוא המתרוץ?

הנשיא אסד מבין היטב את אישר עלול להתרחש אם יתחברו המוני רבבים אל הקנאים המוסלמים, המתעבים מן היסוד את שלטון הטיעוס העלאוי. אם יש משהו הנשוי לדחוף את אסד בכיוון של הפנת המתיחות ביחסים עם ישראל, זהו הגורם הכלכלי, אם ובאשר יגרום לסכנה של מטש למשטרו.

יחסי שלום (גם אם ללא הסכם רשמי) עם ישראל אמורים להפנות מיליארדי דול־רים מהקציב הביטחון לצרכי פיתוח. ואר־לם, ניסיונה של מצרים מוכיח שהדבר אינו מחויב המציאות: הקציב הביטחון המצרי עלה בחמש השנים האחרונות בכ־30%. פרט לכך, ישראל אינה השכנה הסיינית היחידה של סוריה. היחסים עם עיראק יר־עו יותר מורדות מאשר עליות: לבנון חמ־שיך להיות "הבטן הרכה" של סוריה מב־חינה אסטרטגית: המלך חוסין ומשטרו אי־נם בריוק אהובי ליבו של אסד; החשוב מכל, – המתח הגואה ביחסים עם תורכיה בשל הסכר שהו מקימה על נהר הפרת. כל אלו לא יאפשרו לסוריה לצמצם באורח ניכר את הוצאותיה הבטחוניות, גם אם תר־בנת רציגה ברמת הגולן. בעיותיה הכלכלי־יות של סוריה הן שורשיות, ומצריכות מר־פול שורש. שלום עם ישראל יכול, לכל היותר, להיות סתיכה זמנית.

INFORME

LABOR QUE REALIZA EL COMITE DE ESTUDIO SOBRE LA SITUACION DE LOS JUDIOS EN LOS PAISES ARABES

Presentado por: Joseph E. Harari, I Vice-Presidente del Distrito 23 de la B'nai Brith

Fecha: 1º de Abril de 1990

7) El Centro Mundial por la Cultura Tradicional de los Judios de Alepo

Esta organización se ocupa estrictamente de recoger documentos, informaciones y datos históricos sobre la comunidad judía de Alepo, Siria, y las familias que emigraron de esta antigua ciudad del Medio Oriente. Sus objetivos son puramente culturales y no busca la reparación del daño efectuado a la milenaria comunidad judía de Alepo. Por consiguiente, los documentos y la revista "Darchey Eretz" que publica el Centro son una fuente invaluable para conocer el trasfondo histórico de los emigrados judíos de Siria.

עדות חקר עיון

שפיונים

רפי סיטון, יצחק שושן / אנשי הסוד והסתר – מעלילות המודיעין הישראלי מעבר לגבולות / עינים – ידיעות אחרונות / 357 עמ'

שני מחברי הספר הם אנשי־מודיעין ותיקים, היודעים פרקים רבים מעלילות הסוד והסתר של המודיעין הישראלי בפעולותיו מעבר לגבול. המחברים הג־בילו עצמם להיבט אחד מסויים של עבודת המודיעין, עבודת איסוף הידי־עות, הנעשית בשתי צורות: באמצעות סוכנים המופעלים בארצות ערב, ובא־מצעות אנשי־מודיעין ישראלים שנשת־לו בזמנם בארצות ערב. מטבע הדברים, הספר נכתב מן הזיכרון, בלא הסתייעות ביומנים (שלאיש מודיעין אסור לכות־בם) ובלא מסמכים כלשהם, ששוכני מר־דיעין מנועים מלהחזיק בהם. מן הספר ניתן אף לקבל מושג על חיי הנוער הי־הודי בארץ ערבית בתקופה שלפני מלחמת העולם השניה ומבט מיוחד על יחידת ה"מסתערבים" של הפלמ"ח בימים שלפני קום המדינה.